SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI No. 131. JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, JULY 14, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 131. РІК XCVI.

Ю. Шимко виступав на конференції в Парижі

Торонто. — Президент СКВУ Юрій Шимко додержав свого слова — заяви на V Конгресі дати пріоритет зовнішній діяльності СКВУ, беручи участь в конференції людської перспективи, яка відбулася в Парижі від 30-го травня до 23-го червня ц.р. в рамках Конференції для Справ Безпеки та Співробітництва в Европі. Участь президента СКВУ тривала від 2-го до 8-го червня і збагатила, в додатку до уже присутніх членів організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні та Христини Ісаїв від Комісії Прав Людини СКВУ, українську неофіційну делеґацію, не зважаючи на відносно короткотривалу присутність президента СКВУ, його активна участь довела до певних безпрецедентних завершень. Вперше за всі конференції українська діяспора була зарепрезентована Світовим Конґресом Вільних Українців таки в самій конференційній залі, коли Ю. Шимко офіційно взяв участь у пленарній сесії 5-го червня, як голова неурядової організації при державній делеґації Канади Статусом т.з. Неурядової Організації (НУО) СКВУ дано право участи у всіх пленарних сесіях конференції разом з державною делеґацією. Таким способом СКВУ добився певного рівня участи та акредитації, що стало прецедентом для участи в майбутніх конференціях в Копенгаґені (1990) та може й в Москві (1991) не лише для СКВУ, але й для всіх українських центральних репрезентацій в країнах поселення тих держав, які є співучасниками Гельсінкських угод.

В додатку 7-го червня президент СКВУ добився другого успіху, коли завдяки його ініціятиві відбуто перший раз пресову конференцію СКВУ таки в самих приміщеннях міжнародної конференції під патронатом канадської державної делеґації.

Пресову конференцію на тему „Людська перспектива в Україні" офіційно відкрив канадський амбасадор Вілліям Бавер. В ролі предсідника конференцією проводив Ю. Шимко та відповідав на питання. Пресконференція велась офіційно французькою мовою, якою перфектно володіє президент СКВУ, а співучасниками були Жіль Пуарє, перший секретар міністра закордонних справ Канади, і Христина Ісаїв, екзекутивний директор Комісії Людських Прав СКВУ. В додатку до представників міжнародної і французької преси, присутніми були рівнож Владика Михаїл Гринчишин та представники української громади і преси.

У своєму вступному слові амбасадор Бавер підкреслив важливу ролю, яку відіграють такі неурядові організації як СКВУ, що пильно слідять за порушеннями людських прав урядами держав, що підписали Гельсінкські угоди 1975 року. Він повторив офіційне публічне засудження урядом Канади совєтського уряду, який дальше порушує людські права, зокрема переслідування Української Католицької та Православної Церков, про що він явно заявив на пленарній сесії 5-го червня.

Ю. Шимко висловив подяку амбасадорові Баверові за непохитну підтримку канадським урядом усіх зусиль українського народу у його боротьбі за людські та національні права за щиру співпрацю з неурядовими організаціями та за їх патронат, під яким влаштовано цю пресову конференцію. Він висловив надію, що інші делеґації наслідуватимуть взірцевий приклад Канади. Він подякував американському амбасадорові М. Ейбрамові та британському амбасадорові Антоні Вілліямсонові за їхні виступи на пленарних сесіях в обороні релігійної свободи і Українських Церков в Україні.

У своїх вступних заввагах Ю. Шимко підкреслив головні точки меморандуму СКВУ, який був переданий усім делеґаціям 35-ти держав — учасників конференції разом з меморандумом Екологічної Комісії СКВУ. Він підкреслив, що українці становлять велику більшість усіх 138 задокументованих одиниць, в'язнів сумління, які караються у в'язницях, концтаборах та психушках СССР. Він згадав про низку нещодавно проголошених репресивних законів уряду СРСР, зокрема про так звані зміни Кримінального кодексу, які увійшли в дійсність 8-го квітня ц.р. та завдяки яким в дійсності встановлено воєнний стан в цілому СССР.

(Закінчення на стор. 3)

Відбулися збори Об'єднання Прихильників ДЦ УНР

С. Бавнд Брук, Н.Дж. (УІБ). — Тут в понеділок, 19-го червня ц.р. в Осередку Української Культури Прихильників ДЦ УНС під головуванням Арсена Степанюка, голови Об'єднання Канади і секретарювання Галини Сенишин, голови Відділу в Монтреалі.

В програму зборів входили звіти членів Головної управи, в тому голови Володимира Марка, та звіти голів крайових управ Великої Британії Миколи Сидоренка, Бразилії, д-р Михайла Рубінця, Австралії, Анатолія Верещаки, ЗСА, Петра Крамаренка, Канади, А. Степанюка і від Ради Прихильників УНР ЗСА Антона Семенюка.

Після дискусії над звітами уділено абсолюторію уступаючій управі і на внесення голови Номінаційної комісії д-ра Ц.М. Суховерського обрано нову Управу на слідуючу каденцію в особах: проф. Ярослав Рудницький — голова, інж. Юрій Храневич — заступник, члени — Микола Володимирів (Австралія), д-р Михайло Рубінець (Бразилія). Крім цього в склад Управи входять крайові голови Великої Британії, Арґентини, ЗСА, Канади та інших країн.

Й. Тереля є редактором „Назарету"

Амстердам, Н.Й. — Йосиф Тереля, відомий промотор місійного духа в Українській Католицькій Церкві перебрав редакцію екуменічно-місійного журналу „Назарет", що почав виходити в Чикаґо 1972 року. Дотогочасним редактором цього журналу був о. Ярослав Свищук.

Й. Тереля був першим, що підняв рух за леґалізацію Української Католицької Церкви в останніх роках.

Журнал „Назарет" займаться екуменічно-місійною проблематикою й в ньому знаходяться статті таких авторів, як: Йосип Федорика, о.Яр. Свищук, д-р Богдан Кондра, ред. І. Горчинська, о. диякон Б. Тарнавський, д-р М.Бараболяк, о. д-р А. Чировський та інші.

Головним завданням редакції є пропаґувати життя і творчість Слуги Божого Андрея Шептицького. Редакція „Назарету" є того переконання, що без місійности — християнська Церква не може взнестись на вершини християнського духа.

Новий редактор Й. Тереля наміряє продовжувати та поширювати лінію попередньої редакції. Він уважає, що наспів час, щоб вийти в широкий світ духових вартостей, щоб все відновити в Христі. Він твердить, що наша Церква повинна продовжувати допомогу найбільш убогим та потребуючим у світі.

В Янґставні відзначили союзовців

Янґставн, Огайо. — У неділю, 4-го червня ц.р., тут в приміщеннях Українського Православного центру місцеві Відділи УНСоюзу влаштували бенкет, на якому відзначили заслужених союзовців. Коло 200 осіб зійшлися щоби вшанувати всіх тих членів УНС, які впродовж 50-ти або більше років активно працюють в УНС. З усіх 49-ти членів, що входили в цю категорію 40 були особисто присутні на цьому бенкеті.

Голова Округи УНС Естелла Волошин привітала всіх присутніх і попросила о. Лева Пахолка з української православної церкви свв. Петра і Павла провести молитву. Після обіду Е.Волошин представленням головного радного Тараса Шмаґали з Клівленду відкрила офіційну частину програми. З черги Т. Шмаґала представив Марію Ліщак, яка в подробицях розповіла про бюро УНС у Вашінґтоні та діяльність УНС в загальному.

Головним промовцем на бенкеті була Ґльорія Пашен, заступниця головного предсідника, яка говорила про вклад цих заслужених членів УНС у розвиток організації, як і про завдання молодих членів УНС в майбутньому.

Наступною точкою було вручення грамот заслуги всім тим членам про яких була мова попередньо, разом з ручкою до писання та квітами. Ґратулювала всім Ґ. Пашен.

Дальшою точкою програми було вирізнення поодиноких членів, які найбільше причинилися до розбудови і успіху свого Відділу, а їх з відзначенням вітали: Мерелин Ґоф, секретарка 119-го Відділу, Анну Сороку, Гелен Чуй, секретарка 218-го Відділу, Степана Бурого; Е. Волошин, голова 348-го Відділу, Марію Чернігу; Є.Волошин з 274-го Відділу, Галину Сенедяк і адвокат Михайло Юрчишон з 230-го Відділу, Михайла Мартинишина. Кожному з відзначених плякети вручила Ґ. Пашен.

Головний радний Т. Шмаґала повідомив присутніх, що визначною особою року з братської діяльности обрано Е.Волошин, за що їй вручено грамоту.

Т. Шмагала вручив грамоту Бетті Сенич, вдові по Іванові Сеничеві колишньому секретареві 140-го Відділу та членові Окружного Комітету.

На закінчення святкувань молитву перевів о.Володимир Височанський, парох української католицької церкви св. Анни.

Слід вимінити тих членів комітету які значно причинилися до успішности цих святкувань, а саме: голову Є. Волошин, Марію Марак, Аннабеллу Боровицьку, Михайла Юрчишина, Галину Юрчишин, Гелен Сенедяк, Марілин Ґоф, Галину Чуй, Анну Сороку і Євгена Волошина.

Помер Л. Олівіє

Л. Олівіє.

Лондон. — Лоренс Олівіє, визнаний світом як один з кращих клясичних акторів сцени, відійшов у вічність на 82-му році, у вівторок 11-го липня ц.р., у своєму домі недалеко Лондону.

Лорд Олівіє помер „спокійно у сні", сказав його агент Лоренс Еванс.

Л. Олівіє був сміливим і небуденнимм актором, але на цьому його життєва кар'єра не обмежилась, бо він був також і фільмовим актором найвищої майстерности, режисером фільмів, якого інтерпритації Шекспіра ще й до сьогодні є неперевершеними, а коли говорити про його вміння ставити п'єси, то не можна поминути його феноменального режисерського таланту й у цих постановках. Л. Олівіє був основником і першим мистецьким керівником Національного театру Британії.

Отримавши з королівських рук лицарське звання 1947 року, Л. Олівіє був піднесений до чину лорда 1970 року. Він неодноразово виказав свою князівську поставу в житті не тільки тому, що мав присвоєне це звання, але й тому, що був справжнім лицарем свого мистецтва, якому служив вірно ціле своє життя, бо ще в 1988 році активно виступив у фільмі „Вор Реквієм". Л. Олівіє в першу чергу був актором і у своїй шестидекалній кар'єрі на сцені і у фільмах, а його представлення Генрика V, Гамлета, Ричарда III, Едипа, Отелла, чи Максима Де Вінтера у „Ребеці" здобуло йому мистецьку безсмертність.

Народився Л. Олівіє в Доркінґу, Англія, 22-го травня 1907 року в родині англіканського пастора. Свою сценічну кар'єру розпочав 9-літнім хлопчиною в школі, коли виступив в ролі Брутуса в шекспірівській драмі „Юлій Цезар".

У квітні 1983 року його вшанувала в нюйоркському Лінкольн Центрі Фільмова спілка цього центру, а на другий день він був гостем у Білому Домі.

У СВІТІ

ПАПА ІВАН ПАВЛО II звернувся до кубинського вождя Фіделя Кастро з просьбою помилувати генерала Арнальдо Очоа і трьох інших високих старшин, засуджених на Кубі до розстрілу за контрабанду наркотиків. Про просьбу Папи повідомив журналістів пресовий секретар Ватикану Йоакін Наварро.

ПОКЛИКУЮЧИСЬ НА ДЖЕРЕЛА, близькі до урядових кіл Афганістану, пресове аґентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що влада має намір звільнити американського фотожурналіста Тоні О'Браєна, захопленого у полон 8-го червня. Високопоставлений чиновник, який розмовляв з кореспондентом АП при умові, що його ім'я не буде назване, сказав: „Президент Наджібулла помилує американця з дня на день". „Всі формальності, потрібні для його звільнення, будуть завершені за день-два", — сказав той же чиновник. За його словами, „в середу, але не пізніше четверга, в Кабуль з Делі прибуде представник амбасади ЗСА, щоб забрати О'Браєна з собою". Аґентство АП зв'язалося з американською амбасадою у столиці Індії і вияснило, що уряд Афганістану дійсно обіцяв звільнити журналіста до кінця тижня. Однак представник ЗСА не може приїхати в Кабуль у зв'язку з ісламським святом, що почалося у четвер, 13-го липня, і триватиме три дні.

УРЯД ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ обіцяв надати Філіппінам 110 міл. марок (58.8 міл. дол.) на промисловий розвиток країни. Про це повідомив президента Філіппін Коразон Акіно, яка гостювала у Західній Німеччині, міністер економічного розвитку Юрґен Варнке. Приймаючи К. Акіно, міністер заявив, що Західня Німеччина зацікавлена в розвитку торговельних відносин з Філіппінами. Раніше президента Філіппін прийняв канцлер Гельмут Коль.

ВЕРХОВНА РАДА СССР видала указ про дострокову демобілізацію з армії студентів, які служать в армії. Совєтське пресове аґентство ТАСС повідомляє, що указ прийнятий на пропозицію голови Ради міністрів СССР Ніколая Рижкова. Коли, додає ТАСС, Н. Риков прочитав указ депутатам Верховної Ради, роздалися голосні апльодисменти. Завдяки новоприйнятому указові, найближчим часом будуть демобілізовані 175,000 вояків з вищих навчальних закладів, що служать в армії. Раніше в цьому році в СССР було прийнято рішення не брати студентів в армію. Аґентство АП нагадує, що тепер у Совєтському Союзі обговорюють справу про те, щоб комплектувати совєтську армію з добровольців на зразок американської армії. Однак ця пропозиція має сильних опонентів, серед яких є і міністер оборони Дмітрій Язов.

НЕ МЕНШ ЯК ДЕСЯТЬ ОСІБ були вбиті в результаті обстрілу Кабулю ракетами у понеділок вранці, 10-го липня. Як розповідають свідки, одна ракета розірвалася на автобусній зупинці, загинуло вісім осіб, що чекали на автобус. Ще одна ракета попала у крамницю і вбила двох покупців. В той же день муджагедіни підірвали у районі летовища склад боєприпасів. Західнім дипломатам у Кабулі стало відомо, що минулого тижня під час ракетного обстрілу афганської столиці одна ракета попала в будинок амбасади СССР, де загинуло вісім осіб, друга — в президентський палац, загинуло 22 вояки з охорони.

БАЛКАНИ ЗНОВУ СТАЮТЬ вогнищем небезпечних конфліктів, як це було на початку XX століття. Непримиримо ворогують між собою серби і албанці, румуни і мадяри, болгари і турки. На фоні міжнаціональних конфліктів у Совєтському Союзі ці спалахи ненависти набувають особливо небезпечного характеру і дійсно можуть серйозно нарушити міжнародну стабільність на европейському континенті.

У ЧОТИРЬОХ МЕТЕОРИТАХ, які впали останнім часом на землю, вчені виявили часточки чистісінького кришталю. Вони такі маленькі, що їх потрібно було б більйони, щоб заповнити краплю води. Так що цінність небесного кришталю цілком наукова. Вчені визнали, що його вік чотири з половиною більйони років. Спеціялісти з університету Чикаґо вважають, що кришталь утворився внаслідок вибуху ґіґантської зірки.

ДЖ. БУШ ЗАПРОПОНУВАВ МАДЯРЩИНІ ПАРТНЕРСТВО ЗСА

Прем'єр Мадярщини Мікльош Немет вручив президентові Джорджеві Бушеві кусок колючого дроту із Залізної завіси поміж Мадярщиною і Австрією.

Будапешт, Мадярщина. — У середу, 12-го липня, мадярський прем'єр Мікльош Немет подарував президентові ЗСА Джорджеві Бушеві чудовий сувенір — поміщений у бронзову шкатулку кусок колючого дроту, ще недавно натягнутого на кордоні з Австрією. Як відомо, у травні Мадярщина приступила до демонтажу дротяних загороджень на австрійському кордоні.

„Це чудово, — захоплено сказав Дж. Буш. — Це знаменний символ всієї нашої візити". Аналогічний подарунок був вручений і державному секретареві ЗСА Джеймсові Бейкерові, який був присутній на ранковій зустрічі Буша з лідерами Мадярщини у будинку мадярського парляменту.

В останні тижні Східня Німеччина і Чехо-Словаччина публічно критикували політичні й економічні реформи, що проводяться в Мадярщині. Однак найбільше конфліктує з Мадярщиною Румунія, яка різко осуджує лібералізацію, що відбувається в Мадярщині, Польщі і Совєтському Союзі.

В Мадярщині головною рушійною силою проґресивних змін є сама Комуністична партія. Організованої опозиції типу польської „Солідарности" тут нема.

У середу, Дж. Буш виступив з промовою в залі будапештського Інституту економічних наук ім. Карла Маркса, де його захоплено зустріла багатотисячна авдиторія. Як пише кореспондент АП, під час виступу Президента ЗСА, який закликав до розширення приватного сектора в Мадярщині, бронзової статуї „основоположника наукового комунізму" К. Маркса, що стояла в залі, практично не було видно із-за плятформи з журналістами і фоторепортерами.

„Я дуже щасливий, що я є першим американським президентом, який відвідав Мадярщину", — заявив Буш і зауважив, що одним з викладачів інституту був колись покійний Імре Надь. Він нагадав про недавню урочисту церемонію в Будапешті, коли на Площі героїв відбувся жалобний мітинґ з приводу перезахоронення останків І. Надя і його товаришів, які досі були поховані в безіменних могилах. Буш зауважив, що ця церемонія була ознакою „торжества істини", і зауважив, що „саме на фундаменті істини, які міцніші камінного, мадяри почали будувати своє нове майбутнє".

„Мадярщина — перша країна, де почала розсуватися Залізна завіса, — сказав Буш. — Ви є першопрохідниками. Але щоб мати успіх у реформах, ви потребуєте партнерів, які допомогли б здійснити в Мадярщині довготермінові переміни. Нині я пропоную Мадярщині партнерство З'єднаних Стейтів Америки. Ми можемо бути партнерами у трьох ключових сферах — економіці, охороні довкілля і обміні ідеями та цінностями культури".

За словами Буша, ЗСА готові запропонувати Мадярщині допомогу, „але не для збереження статус-кво, а для прискорення змін". Президент застеріг своїх слухачів, що „перехід до більш продуктивного господарювання" приведе до „зростання цін на деякі товари" і до ліквідації деяких непродуктивних підприємств. Однак результатом реформ в кінцевих підсумках буде не лише матеріяльний проґрес, але й те, що „кожний з вас, мадярів, стане господарем своєї власної долі", — заявив Буш.

Буш сказав, що попросить Конґрес асиґнувати 25 міл. дол. на створення спеціяльного фонду, з якого буде заохочуватися розвиток приватного сектора в Мадярщині. Президент повідомив, що Мадярщина стане першою комуністичною країною, в яку будуть відправлені добровольці американського корпусу миру. Вони будуть викладати англійську мову в цій країні, яка недавно відкинула обов'язкове вивчення російської мови в середніх школах.

В Дітройті обговорювали методи ОСІ

Дітройт (Р. Л.) Українсько-Американський Комітет Справедливого Процесу створився в травні 1989 року на громадській базі, зокрема при співпраці місцевих відділів УАКР і УККА. Першим кроком у своїй праці комітет підготовив на неділю, 25-го червня ц. р. інформативну зустріч із громадянством на тему порушень справедливого процесу Бюром спеціяльних інвестиґацій (ОСІ). Доповідачами на цій зустрічі були: д-р Мирон Куропась, д-р Аскольд Лозинський, Юрій Нестерчук, Едвард Нишник, д-р Патріша Ганворк та Г. МекІнніш.

Відкриваючи зустріч, голова комітету д-р Я. Добровольський вказав, що злочини народовбивства перед і під час Другої Світової війни щодо своєї масовости та жорстокости є безприкладними в історії людства. Ми вповні погоджуємось, що справедливість вимагає покарання злочинців, одначе уважаємо, що праця ОСІ місто дослідження, наслідком недостовірних свідчень та документів із СССР, ще далеко перед доказанням вини, переходить в переслідування оскаржених осіб та знеславлення цілих етнічних груп.

Відтак промовляв і провадив програмою правний дорадник УККА д-р А. Лозинський. Він подав приклади методів праці ОСІ та джерела документів і свідчень, які суперечать основам американського правосуддя. Тому, що ОСІ веде справу в цивільному суді, то також невинним людям загрожує знеславлення та фінансова і фізична руїна. Бо з однієї сторони стоїть фінансоване нашим Урядом ОСІ з власним виробом односторонніх, а то й фальшивих свідків, а з другої оскаржений із обмеженими фінансовими засобами, без права на безкоштовну правну оборону. Перенесення таких справ до кримінального суду з лавою присяжних та з правом на безкоштовну правну оборону було б важливим кроком до запевнення справедливого процесу.

Г. Мек Інніш, автор книжки про справу ОСІ проти експерта будови ракет А. Рудольфа, говорив про цю справу. Рудольф працював під час війни над будовою німецьких ракет, а по війні працював для американської Крайової адміністрації аеронавтики та дослідів простору. 13 літ після його виходу на пенсію ОСІ видвигнуло проти нього оскарження, що він під час війни доніс владі про саботаж працівників-в'язнів кацету. Загроза довголітнього і коштовного процесу в цивільному суді заставила Рудольфа прийняти диктат ОСІ і виїхати з родиною до Німеччини.

Представник УККА у Вашінґтоні Юрій Нестерчук в своїй доповіді з'ясував ширше методи ОСІ, які часто основані на знеславленні та застрашенні оскарженого. Реакція нашої громади, зокрема коли йдеться про співпрацю ОСІ з органами СССР, була повільною і незадовільною. Сьогодні вже поза всяким сумнівом стало відомим, що судівництво в СССР служить головно політичним і злочинним плянам партійної диктатури, а не справедливості. Про це нам треба писати нашим конґресменам і сенаторам із проханням, щоб справи оскаржених вести в кримінальному, а не в цивільному суді. Ці наші заходи в жодному разі не можна уважати виявом байдужости, або зневаги до ріжнонаціональних невинних жертв нацизму, чи антисемітизму. Нам йдеться про людей, які, згідно з демократичним правосуддям, уважаються невинними аж до судового рішення, яке засуджує, або звільняє.

Директор Українсько-Американського Комітету за Справедливий Процес в Чикаґо д-р М. Куропась подав історичний перегляд акцій знеславлення і пере-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

БІЛИЙ ДІМ ПОДАВ ДО ВІДОМА, що президент Джордж Буш має намір номінувати Кляренса Томаса, голову Комісії однакових можливосей праці, на кандидата до федерального судівництва. Це вже раніше передбачалося, тому нікого не здивував негайний спротив організацій в обороні громадських прав. Але консервативні групи підтримують цю номінацію.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша закликав провідників лейбористської партії Ізраїля залишитися в коаліційному уряді. Америка побоюється, що коли лейбористська партія виступить з уряду, то це спричинить великі труднощі, щоби переконати палестинців погодитись на Ізраїлем запропоновані вибори своїх делеґатів на мирні переговори. Свої побажання до політичних провідників Ізраїля Америка передала дипломатичними шляхами, а також через посередників, включно з провідниками американсько-жидівських організацій.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО ХАБАРНИЦТВО у Федеральному уряді ЗСА не переводиться. Після викриття всякого рода хабарницьких скандалів у Пентаґоні, Департаменті житлового будівництва і розбудови міст тепер на чергу прийшло Федеральне управління харчів і ліків. Шеф цієї федеральної установи Френк Янг зізнавав перед Конґресом про те, що він є „вражений і засоромлений", довідавшись, що науковці його установи приймали хабарі від фірм, котрі виробляють різні ліки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

У тиждень поневолених націй

Цього року припадає рівно тридцять років від часу, коли президент ЗСА Двайт Айзенгавер підписав закон, яким кожного року третій тиждень липня має бути проголошений Тижнем Поневолених Націй та його мають відзначувати різними способами в цілій країні.

Закон цей, що дістав число 86-90, увійшов у силу з хвилиною, коли на ньому поставив свій підпис один із найбільших борців за свободу не лише Америки, але цілого світу, зокрема за свободу поневолених тоталітарним комунізмом націй.

Від того часу кожного року з першим днем третього тижня липня американський Уряд пригадував про бажання освободити із поневолення усі народи і втримати Америку сильною та вільною. Зокрема проклямація Тижня Поневолених Націй пригадувала у своїх точках про поміч усім, що протиставляться комунізмові, про поміч у відродженні релігійного життя в комуністичних країнах, поборюванні атеїзму та комуністичної тиранії.

Цей Тиждень Поневолених Націй допоміг з'єднатися представникам усіх поневолених народів і їхнє число зросло з роками до 34.

Були роки, особливо у першому та другому десятку від 1959 року, коли цей третій тиждень липня проходив величаво, багатолюдно та з виступами найповажніших політиків нашої країни. Кожного року президент ЗСА проголошував його торжественно з Білого Дому, а сотки членів поневолених народів маршували в столиці та поодиноких містах, пригадуючи терпіння своїх земляків від комуністичного режиму і дякуючи американському Урядові, що їх не забуває.

В останніх, однак, роках Тиждень Поневолених Націй немов втрачав на своєму значенні з приводу зміненої політичної ситуації у світі та мирових тенденцій ЗСА у відношенні до країн східнього бльоку.

Особливо, однак, для багатьох американських громадян Тиждень Поневолених Націй насуває сумніви, чи є ще причина так сильно його нагоношувати, коли, мовляв, у СССР та інших державах під „опікою" Москви так багато змінилося на краще, а пропаґанда „перестройки" Міхаіла Ґорбачова збирає жнива так в Европі, як і на американському континенті. Але це тільки пропаґанда, яка зуміла сильно вплинути на людську ментальність і її засліпила.

Бо на ділі поневолення дальше існує і ми можемо це найкраще доказати, як можуть доказати й інші народи, що ще є частиною великого Совєтського Союзу. Пробудження, яке тепер переживаємо і докази якого постійно приходять до нас — не зміняють факту, що до рівности і свободи народів, а зокрема так близької нам свободи України ще далеко, коли навіть за удержавлення української мови в Україні мусять наші брати так важко боротися і коли все ще в Україні панує неподільно Щербицький та його „команда".

Тому Тиждень Поневолених націй для нас не перестав бути важливим і актуальним. Мусимо пригадати нашим законодавцям, що закон внесений їхніми попередниками у 1959 році є далі живий, актуальний і вимагає всебічної підтримки.

Михайло Кучер

ШКІЛЬНА РЕФОРМА В СССР „БУКСУЄ"

Шкільна реформа почалася давно, 1984 року. Новий генеральний секретар ЦК КПСС Горбачов на Пленумі ЦК сказав, що реформа „буксує", себто її загальмовано. Реформа мала підняти школу до рівня сучасного знання, до найновіших досягнень технології і науки. Того не сталося, фактично реформа провалилася. Але затримався один її компонент-поліпшення початкової військової підготови. Але під впливом нових подувів зменшилася воєнна підготова для дівчат у школах. Замість поліпшення рівня знання — все обмежилося штучним підвищенням успішности. Відділи народної освіти суворо карають директорів, а ті вчителів за кожну річну погану оцінку, виставлену учневі. Так з „двійки" роблено сіру „трійку". Гірше те, що таке діялось на очах учнів, які знали правду і вона їх деморалізувала, фактично деморалізувала також вчителя.

Показчики річної успішности наказами доведено до 90, або й 100%, а в дійсності показник успішности був 40-50 відс., а в кращих випадках 70-80 відс. Жартуючи, таку політику успішности називано „глобальним шкільним обманом".

У лютому 1988 року справою поліпшення освіти вирішено дійсно зацікавитись. Пленум ЦК КПСС констатував, що рівень освіти падає, необхідні засадничі зміни у середній і вищій школах. Покищо обмежено зміни тим, що замість Міністерства освіти створено Державний комітет народної освіти.

Совєтські вчителі заробляють дуже мало, але якщо вчитель має „виховання" клясний керівник, то до його платні додається 30 карбованців, себто три копійки денно за кожного учня в клясі.

Триста тисяч вчителів роками стоять у черзі за помешканням. П'ята частина міських вчителів живе в гуртожитлах, фактично інтернатах, а третина сільських вчителів наймають тільки частину кімнати — „куток" — старе російське „угол" для немаєтних. Як же часто сільська адміністрація просто знущається над вчителем, ставить до нього абсурдні вимоги, які не можна виконати.

Половина людей, які мають вчительські дипломи, працюють не в шкільництві, а триста тисяч інженерів працюють звичайними чорноробами. В СССР невідомо чому провадиться девалюація розумових професій. Зрештою таке саме явище можна спостерігати в усіх так званих братніх соціялістичних країнах, де академік, який попав у неласку, миє вікна.

1986 рік — це перший рік перебудови. Тоді на освіту в СССР витрачено 6.8 відс. національного прибутку, а в ЗСА 12 відс. На одного учня в СССР приходиться різних навчальних предметів для допомоги в науці — 58 карбованців, у Східній Німеччині — 119 карбованців, у Швеції 10,000 долярів.

У СССР на одного студента видається 2,400 карбованців, а в Совєтській Азії вдесятеро менше. Школи в Сибірі у два рази бідніші шкіл в решті Союзу.

У західніх країнах на одного студента річно тратиться 80,000 долярів. У грудні між іншим в Москві був всесоюзний з'їзд вчителів. Прибуло п'ять тисяч делеґатів з метою випрацювати стратеґію реформи шкільництва. Головна доповідь була під багато обіцюючим заголовком „Через гуманізацію і демократизацію до нової якости освіти". Держава погоджується поділити управління освітою, а тим самим і відповідальністю з суспільством. Сюди входять родина учня, Комсомол, піонерські організації і учні (!). Система децентралізується. Важливими будуть, чи мають бути — педагоги, адміністрація і представники батьків учнів. Директор школи має бути виборний. Вчитель перестане бути „шкільним колгоспником", цілковито залежним від адміністрації. Він вибере що і як сказати учням. Учень має право вибирати предмети поза зобов'язуючими. Треба буде розвивати самостійне думання учня, себто право ставити так звані „хворі питання" (больные вопросы). Буде зменшена кількість навчальних предметів, тепер десятилітка має їх аж 22. Не буде оцінок поводження і характеристики учня по закінченні школи.

Було на з'їзді поставлено питання: що совєтська школа осягнула нотами з поводження і характеристикою? Дуже небагато. Школа вирізняла і хвалила найбільш слухняних, найбільш інертних, якими легко керувати, себто школа пропонувала сіру посередність, отаких „моральних колгоспників", безідейних і безсловесних ґвинтиків в совєтській системі, інакше кажучи, рабів системи.

Прийшов час визнати помилки школи. Ми — педагоги — десятиліттями сиділи в болоті забобонів і завдяки „нашій неграмотності" ми знищили тисячі й тисячі талантів, неповторних людських особистостей.

Більшості делеґатів така критика виразно не подобалась, хоч і за звичкою аплодували.

Один з делеґатів, директор школи під апльодисменти сказав: децентралізація школи — це помилка. Держава випустить з рук міцну підойму ідеологічного впливу на маси. Демократизація не повинна йти попереду рівня соціяльного розвитку суспільства. Інакше буде анархія.

Це був одвертий виклик і заперечення перебудови. Такий погляд заперечив директор Тбіліського педагогічного інститута, новатор педагогічної науки Амонашвілі, але одночасно гірко признав: „На жаль, такі погляди — виховувати сіру посередність — має більшість вчителів. Вони навіть не дочекались проголошення резолюції і вийшли із залі".

Було прийнято немало

(Закінчення на стор. 4)

Роман С. Голіят

П'ЯТИВІДСОТКІВЦІ -- УЛЮБЛЕНІ КАПІТАЛІСТИ МОСКВИ

В економічному журналі „Форбс" з 6-го лютого 1989 року, що виходить в Ню Йорку, Филис Берман і Дана Векслер у спільній статті п. н. „Пятивідсотковці — улюблені капіталісти Москви" інформують читача про торгівлю капіталістів з СССР. У цій статті вони кажуть: „Капіталісти у Совєтському Союзі? Вони мали їх впродовж десятиріч, малі групи упривілейованих чужинців, що стали багатими, бо їм дозволено виконувати такі завдання, яких не могли виконати совєтські громадяни. Такі є неминучі протиріччя соціялізму".

Місцем торговельних трансакцій в Совєтському Союзі є Міжнародний готель у Москві, до якого тяжко дістатися, бо він призначений виключно для чужинців. Щойно тут европейські й американські, а тепер і японські підприємці переконуються, що в СССР клієнт ніколи не має рації.

На кожному поверсі того готелю при елевейторі сидить „ключниця", яка збирає кімнатні ключі від гостей готелю, коли вони виходять, а повертає їм після їх приходу. Кожна з них має подвійне завдання: вона є поліціянткою і почесною придверницею. Усі вони володіють багатьма мовами, меткі й атрактивні. Найскромніша кімната коштує 116 дол за ніч.

Один з цих домашніх капіталістів є громадянином ЗСА, вірменського походження, уродженець Туреччини Ара Озтемел. Він торгує із СССР від 1952 року. Він є на вершку малої групи п'ятивідсотковців, яких так називають за їх типову винагороду. Озтемел став над звичайно багатим, обслуговуючи СССР. Його бюра в Мангеттені обвішані картинами Пікассо й Модільяні. Він має чотири апартаменти в Москві, умебльовані в непоганому совєтському стилі, але з лазничкою і кухонним обладнанням зі Західньої Европи й умеблюванням з Блюмінґдейлу у Ню Йорку. Для Озтемела й малої групи людей перестройка є нагодою, як і загрозою. Є нагодою, яка обіцяє поширити торгівлю між чужими державама й Совєтським Союзом і створити там нові підприємстава. Але є також загрозою, бож дійсно вільна совєтська спільнота могла б виробляти продукти, придатні для чужинців і для совєтів.

Під цю пору п'ятивідсотковці мають конкурента в Палаті торгівлі й індустрії СССР, яка контролює Міжнародний готель і видає дозволи чужинцям провадити торгівлю на території СССР, як також видає дозвіл для совєтських підприємств, які є під урядовим тиском бути самофінансованими.

Авторки подають, що річний торговельний оборот Ара Озтемела виносить 800 мільйонів дол., Пепсі — 400 мільйонів дол., а корпорація Сеймона Чілевіча 500 мільйонів дол. Батько Чілевіче, народжений в Росії, почав продавати кози й вівці Совєтському Союзу, а в 1920 році залишився на Заході. Його син пішов слідами свого батька і розбудовує в СССР індустріяльні проєкти.

Пітер Кауфман, роттердамський підприємець, плянує закласти в Україні спільне підприємство для виробу хутер. Совєтська продукція хутер, яка зараз є на виставці в департаменті ҐУМ у Москві, є жалюгідною й поганої якости. Кауфман ґарантує, що його виріб хутер буде першоякісним.

Там дальше читаємо, що за рублі в СССР нічого не можна купити. Щоб спонукати совєтського громадянина тяжче працювати, йому треба заплатити продуктами, яких звичайно не можна дістати, як наприклад: м'ясо, черевики й радіо. Новоприбулий еміґрант, адвокат з СССР, Константин Сіміс у своїй книжці „СССР: Де коррапт сосаєті" згадує, що „Ця система завжди була гнилою. Підкупство, щоб дістати постачання, є подібним до податкової рутини СССР. Ті об'єднані підприємства, напевно будуть змушені платити, щоб мати запевнену доставу потрібних їм сирівців".

Спільне підприємство мусить дати робітникові право купівлі в склепах з товарами широкого вжитку, які має партійна еліта. Хто ж як не п'ятивідсотковці знають, як маневрувати візантійською совєтською системою, тому вони стримуються з інвестицією своїх грошей, враховуючи труднощі, які лежать на перешкоді.

Чи це інвеститори, чи звичайні посередники, то п'ятивідсотковці будуть там ще довгий час, — так закінчують свою цікаву розвідку обі авторки.

Стаття ілюстрована знімками вищезгаданих капіталістів й готелю, а за знімкою В. Малькевіча, голови Департаменту торгівлі й індустрії видніють прапори, совєтський і американський, з написом: „Співпраця через торгівлю".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО, ДЕРЖАВНІСТЬ І ЩЕ ДЕЩО

У „Свободі" з 28-го червня (ч. 120) і з 1-го липня ц. р. (ч. 123) видруковано репортажі ред. Івана Кедрина п. н. „Сесія УНРади пройшла з успіхом" і „Світла і тіні X Сесії УНРади". У цих писаннях автор також бажав подати дані про мою доповідь, яку доповідачеві і мабуть читачам важко зрозуміти через автора неясні інформації і заключення. Отже треба ці справи уточнити і доповнити. У першу чергу назва моєї доповіді — „Думки про українську державність в контексті її історичного розвитку". Про це кореспондент не згадує, а пише, що „проф. Винар виголосив доповідь із цитатами з творів Ґрушевського. Зробив полемічні звороти на неназвані адреси". Питання — які полемічні звороти і які „цитати з Грушевського"? Як бачимо, такі узагальнення не дають змоги читачеві зрозуміти про що авторові репортажу розходиться. У другому репортажі („Свободи" ч. 123) ред. І Кедрин написав, що доповідач зробив „різкий полемічний зворот на ближче не названого професора і не названих публіцистів". Знову ж виринає питання про які „полемічні звороти" пише автор? Тому це наше вияснення і доповнення.

Головним завданням моєї доповіді було подати характеристику українських державних формацій, зокрема зупинитися над Українською Народною Республікою, головами українського уряду М. Грушевським, а згодом Симоном Петлюрою і іншими державними діячами, творцями актів 22-го січня 1918 і 1919 років, і вкінці подати наші міркування про теперішню ситуацію в Україні в контексті традицій української державности 1918-19 років. Крім того, коротко я зупинився над основним питанням фальсифікації українського історичного процесу, зокрема середньовічного і найновішого періоду в працях совєтських істориків і публіцистів, а також на Заході. Тут перш за все йдеться про об'єктивну періодизацію і термінологію української історії. Я визначив три основні українські державні формації: 1) українську середньовічну державу, яка являється першою нашою державною формацією; Козацько-гетьманська держава, як друга українська держава, і вкінці третя модерна українська держава — Українська Народна Республіка. Я також ствердив, що між цими трьома українськими державними формаціями існує органічний зв'язок, який свідчить про тяглість українського історично-державницького процесу. Я рівнож сказав, що треба вже раз покінчити із тенденційним насвітленням української державности в працях дослідників і публіцистів (утотожнення Київської Руси-України з Росією, русинів з росіянами тощо). Про це все чомусь дописувач не згадує, хоча учасники декілька разів переривали цю доповідь оплесками, а Президент УНР і інші державні діячі і члени УНРади дякували за її зміст і стверджували потребу вияснювати основні теми української історії і її пов'язання з теперішнім станом в совєтській Україні. І тут не йшлося про „полемічні звороти", а про насвітлення головних етапів української державности, а також причин її упадку, які, на думку доповідача, також пояснюються доволі часто анархічною вдачею українських діячів або політичних партій протягом різних періодів нашої історії.

Згадуючи про діяльність Головного Отамана Симона Петлюри і його погляди на будування і здобуття держави, я також згадав про творення фальшивих гіпотез і мітів у формі „чорних" і „білих" плям історії про „антисемітизм Петлюри", як голови української держави, який, як вже давно джерельно стверджено, був приятелем жидівського народу, а УНРеспубліка і її законодавство (часи Центральної Ради і Директорії) виявили зрозуміння і дали підтримку жидівській меншині в Україні. Я також ствердив, що ці гіпотези творяться і в наш час, і це ускладнює працю не лише Державному Центрові УНР, але також науковцям. Для ілюстрації цього неґативного явища я згадав статтю д-ра М. Куропася „Українсько-жидівські відносини і загублений леґіон", „Свобода", ч. 76 з 25-го квітня ц. р., в якій видруковано заяву одного українського вченого, що дістав ідею зорганізувати український студентський леґіон для ізраїльської держави і цим „показати світові, а передовсім нашим жидівським приятелям, що є українці, які вірять, що вони повинні власною кров'ю заплатити за свої гріхи". Я не назвав тоді проф. О. Пріцака, автора цієї дивної гіпотези, а лише бажав ілюструвати пропаґовану концепцію про збірну відповідальність українського народу перед жидівським за якісь „гріхи", яких автор цієї гіпотези не подає. Отже не ішлося тут про якісь „особисті порахунки", як виходило з репортажу, а про важливі загальні наші справи, які не лише можуть мати неґативний вплив на реконструкцію діяльности УНР, С. Петлюри і інших діячів, але мають вплив і на наше теперішнє життя. Леґенди і міти про „антисемітизм С. Петлюри і українського народу не витримують критики. Я також остеріг, що різні фальшиві гіпотези можуть використовуватися ворогами української державности.

Дійсно, ред. Кедрин має рацію, я декілька разів цитував проф. Грушевського, батька української державности 1917-1918 років. І цю замітку бажаю закінчити моєю цитатою Грушевського з 1918 року, яка у знач-

(Закінчення на стор. 4)

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

XI

З мисливського табору гості полетіли до містечка Покгара, щоб ізблизька побачити масив Аннапурни, і там уже чекав на них з обідом Борис. Дальші прийняття продовжувалися у Катманду, в британській амбасаді та в королівських палатах. Під час заключного бенкету, в кришталевій залі Сінґа Дурбар, принц Пилип гуторив з Борисом про породи непальських сарен. За кавою королева Єлисавета підійшла до Бориса, щоб йому ще раз подякувати, а він, всупереч усім приписам двірського протоколу, ґалянтно поцілував її руку, що королева приняла з ґрацією. Так закінчилася королівська візита, що її опісля у подробицях описувала преса й ілюстровані журнали цілого світу.

Автами з Лондону до Катманду

Для транспортації готелевих гостей було в Катманду кілька таксі, немолодого вже віку й побитих численними аваріями. Борис застановлявся над купном авт для вжитку готелю, але ціни в Індії, навіть на вживані машини, були астрономічні. Одного вечора Борис, все охочий до мандрівок, подав Інґер свою розв'язку: „Поїдемо до Европи і звідтіля самі привеземо кілька міцних авт, таких як нам тут потрібно". Арґументи про невідомий стан доріг в Туреччині й Ірані, не кажучи вже про відоме бездоріжжя північної Індії, не мали впливу на Борисове рішення і, на весні 1957 року, він з Інґер і трьома молодими помічниками полетіли до Европи та, після коротких вакацій, закупили в Анґлії три міцної будови „ленд ровери". Поворотна дорога вела через Париж, Мюнхен, північну Італію до Югославії, а звідтіля до Салоніки. У 1957 році асфальтова дорога кінчилася в Туреччині, і каравана з трудом просувалася через Анатолію серед вибоїв і куряви. Справжнім випробуванням була їзда через Іран в напрямі до Пакістану, і врешті через Лягор до Делі. Найважчою була дорога з Делі через болота й піски Біґару до непальського кордону, де зачиналася недавно збудована дорога „Трібгуван Раджпат", що вела через гори і була ще тоді не вимощена. Щоб проїхати 60-милеву довжину дороги від кордону до Катманду, через перевали на висоті 8,000 футів і стрімкі з'їзди в вузькі долини безчисленними серпентинами, витесаними в скелястих схилах гір треба було принаймні 10 годин. Накінець авта, розмальовані написами „Солігал до Катманду", з галасом в'їхали на подвір'я Рояль готелю.

Захоплений романтичними аспектами мандрівки, Борис не думав на цьому кінчати справу. Доказавши, поза сумнівом, що проїхати автом з Лондону до Катманду хоч тяжко, але можливо, він почав плянувати „найцікавішу і найбільш захоплюючу подорож на світі" для західних туристів. Для цього він задумав збудувати 20 спеціяльно замовлених причіпів-„трейлерів", кожний обладнаний вигідним приміщенням на дві особи, з лазничкою, охолоджуванням і радіокомунікацією. Кожний причіп, якнайсильнішої конструкції і повністю ущільнений проти пороху, мав тягнути теж спеціяльно збудований „ленд-ровер", з непальським шофером і слугою. Окремо мала їхати кухня, щоб під час дороги приготовляти харчування за оригінальними рецептами країн, через які мала проходити тура, а при переїзді кордонів мали мінятися вишколені провідники, завданням яких було б подавання, за допомогою радіотелефонів, коментарі і науково приготовані інформації про дану країну і всі особливості подорозі. Знайомі, яким Борис розповідав про свій проєкт і його подробиці, поблажливо посміхалися і не брали справи серйозно, але як Борис мав якусь нову ідею, ніщо не могло його спинити.

Прототип причіпу за детальними Борисовими специфікаціями збудовано в Анґлії і в 1959 році Борис з Інґер знову полетіли до Лондону, щоб відбути першу пробну туру. Про це дещо розказував нам Борис син, Олександер, який, як десятилітній хлопець, був її наймолодшим учасником. За два роки стан доріг декуди поправився, але проїзд чотиритоновим „бегемотом" давав нові проблеми. не раз доводилося застрягати в пісках, деякі мостики показалися завузькі, склепіння занизькі, а одна дряхла бамбусова споруда в північній Індії таки провалилася під незвичним тягарем і треба було сотні „кулів", щоб витягнули „ленд-ровер" з причіпом з мілкої річки.

Але найбільш драматична пригода, що її Олександер добре запам'ятав, сталася в Ірані, недалеко святого міста Кум. Їхали вони пізнім вечором вузьким хребтом греблі, що рівночасно була дорогою, коли напроти нізвідки появився роверист, який, мабуть засліплений яскравим світлом, увігнався просто під колеса. Покаліченого іранця Борис з поспіхом завіз до найближчої лікарні, за якою довго треба було шукати і, передавши його під опіку збудженого із сну лікаря, з нетерпінням чекав на шпитальному подвір'ї, щоб довідатися, чи підолаха вижив. Тим часом за брамою зібралася грізна товпа мешканців міста, між якими поширилася чутка, що роверист помер. Зчинився галас про помсту над „західніми чортами" і ситуація ставала напружена. Місцева поліція з трудом спиняла напір юрби, що збиралася ламати шпитальну огорожу і, накінець, поліційний старшина вирішив, що несподівані гості зможуть врятуватися від певного линчу тільки, якщо вони насильно прорвуться через кільце облоги. Після кількох пострілів у повітря, що збентежили юрбу, браму нагло відчинили і „ленд-ровер" з причіпком рушив з місця з повною швидкістю під голосний рев алярмової сирени поміж роз'юшених іранців, що від несподіванки розскочилися на боки.

Батько був все дуже ліберальний, мав респект і пошану для людей всіх народів і ніколи не проявляв ніяких національних чи расових антипатій — оповідав Олександер — але від того часу, пам'ятаючи нефортунний випадок і всі свої заходи зробити все, що тільки було можливе, щоб врятувати людину, він таки трохи недолюблював іранців.

Ця пробна подорож з Лондону до Катманду тривала повних три місяці. Давши доказ, що проєкт можливий до здійснення, Борис був готовий продовжувати його зреалізувати, але в тому перешкодили йому фінансові клопоти у зв'язку з продукцією французького епічного „суперфільму" в джунґлях Ассаму.

Фільми про слонів і тигрів

Під час коронації Маґендри Борис познайомився з американським подорожником і продуцентом фільмів про далекі й мало відомі країни, Ловелом Томасом, піддавши йому думку ще раз відвідати Непаль і зробити фільм про тигрів і слонів. Томасові, що якраз дістав замовлення на цикл пригодницьких фільмів, ідея знаменито підходила і він уповажнив Бориса почати приготування. Накручування фільму пляновано спершу в джунґлях Чітвану, де звичайно відбувалися королівські полювання, але примхлива адміністрація Непалю, після довгої проволоки, відмовила дозволу і прийшлося в останній хвилині шукати можливостей в Індії. Тут станув в пригоді Борисів знайомий раджа з Ґавріпур, найперший між ловцями диких слонів, який на прикордонні Бенгалю й Ассаму мав свій мисливський табір.

Лови на диких слонів та їх освоювання і виховання на слухняних помічників людини — це нелегке й рисковне діло, що вимагає доброго знання природи джунґлів і чимало відваги. Лови відбуваються за випробуваними методами, які малощо змінилися на протязі тисячоліть. Для цього потрібні вишколені „пачви" й „магуди", які набувають своє знання про слонів і вмілості з ними обходитися під час довгого челядникування під проводом досвідчених майстрів справи і ціле їхнє життя, яке, звичайно, триває коротше як життя довірених їм слонів, проходить в товаристві цих звірят.

Спершу ловці мусять вислідити череду диких слонів, від якої вони стараються відлучити одне звіря. Це робиться наскоком на череду на хребтах швидконогих слонів „кункі". Починається погоня за відокремленим слоном, який, переполоханий, тікає в ґусті джунґлі. Магуди на хребтах своїх „кункі" женуться за ним з повною швидкістю через гущавину і їм треба добре вважати, щоб їх не змели на землю навислі гиляки. Після кількох годин гонитви дикий скон починає відчувати втому, відвертається і, голосно трублячи, з люттю кидається на наступаючу погоню. У цей небезпечний момент ловці закидають ляссо на його трубу, а треновані великі й важкі слони, що наспівають за погонею, неначе живі бульдозери, обступають свого дикого побратима з усіх боків. Наступає метушня, під час якої пачви намагаються обмотати линвами задні ноги оточеного звіра і накінець знеможеного слона затягають до табору.

Закінчення буде.

Ю. Шимко виступав...

(Закінчення зі стор. 1)

Президент СКВУ висловив своє здивування, що під час пленарної сесії 5-го червня ціла низка делегацій згадала трагічну масакру китайських студентів в Пекіні, але по сьогодні ні одна делегація ще не згадала про вбивство цивільного населення під час мирної маніфестації в столиці Грузії на початку квітня ц.р. спецвідділами совєтських військ.

Щодо переслідування Української Католицької та Православної Церков, Ю. Шимко заявив, що це питання становить засадниче порушення кінцевого документу з конференції у Відні. За словами Ю. Шимка: „Якщо маємо шукати за будь-яким мірилом совєтського дотримання Гельсінкських угод чи дійсних змін в СССР під Ґорбачовим — нехай найкращим мірилом буде рівень релігійної свободи для українського народу".

Президент СКВУ видвигнув два додаткові питання які не були порушені в офіційному меморандумі СКВУ. Перш за все він підкреслив, що Україна повинна бути включена в процес конференції для Справ Безпеки і Співробітництва в Европі як 36-та країна-співучасниця Гельсінкських угод з окремою українською делеґацією на всіх майбутніх конференціях. Якщо ні, то це підкреслюватиме колоніяльний статус України і уживання Москвою політики апартеїду у відношенні до України і її населення. Він також підкреслив жалюгідний стан української етнічної меншости РСФСР, де громадянам української національности, що нараховують між 8 до 10 мільйонів населення, відмовлено всі освітні, культурні та громадські права плекати свою рідну мову та культурну спадщину. Тим самим вони стали жертвою насильної русифікації та етноциду. Така ситауція не може бути толерована, бо вона становить засадниче порушення заключного документу, який був підписаний СССР 19-го січня ц.р. у Відні.

Відповідаючи на одно з питань, Ю.Шимко згадав про свою неофіційну випадкову зустріч з совєтським амбасадором Юрієм Кашлевим 5-го червня в конференційному центрі, під час якої голова совєтської делеґації заявив, що він вповні погоджується з відповіддю, яку дав українським владикам в Москві Юрій Христораднов член Ради Міністрів СССР, що питання леґалізації Католицької Церкви підлягає виключно урядові Української ССР. Коли Ю. Шимко заявив, що таке твердження ставить український республіканський уряд відповідальним за людські права та за дотримування Гельсінкських угод з логічним висновком самостійної участи України на таких конференіях в парі з СССР, то амбасадор Кашлев відповів, що він погоджується з таким твердженням, але, що він не є готовий представити таку рекомендацію на конференції в Парижі.

Президент СКВУ сказав, що він в додатку сконфронтував совєтського амбасадора з питанням чому совєтські власті не дали акредитації таким неурядовим організаціям як Українська Гельсінкська Спілка та її голові Левкові Лук'яненкові, щоб він взяв офіційну участь в конференції. Відповідь була проста: „Ми знаєм хто такий Лук'янено".

Ю. Шимко підкреслив, що інші державні делеґації порушували це питання на конференції. „Це дійсний абсурд щоб Україна як член-основоположник ООН, як територіяльно найбільша країна Европи і третя найбільша европейська нація своїм населенням, була виключена в 1975 році брежневським режимом від спільної участи з іншими европейськими країнами в підписанні Гельсінкських угод.

У своєму заключному слові президент СКВУ засудив дискримінаційну політику совєтського уряду щодо преси та засобів масової інформації в Україні, де існує понад 200 пресових, радієвих та телевізійних установ, з яких ні одна не отримала пресової акредитації для дозволу брати участь в паризькій конференції, хоча дозволено, щоб понад 25 представників російської преси були учасниками конференції.

В Дітройті...

(Закінчення зі стор. 1)

слідування українських стремлінь до волі і незалежности. На американському терені ці акції посилились після визнання і нав'язання дипломатичних відносин із СССР в 1933 році. Обі сторони зобов'язались відкинути зсякі спроби насильного повалення державної системи свого партнера. З того часу починаються намагання представити Сталіна „вуйком" і оборонцем демократії, а ОДВУ, гетьманців, УНС і „Свободу" — слугами фашистського Берліну, Риму і Токіо. Появляються відповідні фільми і книжки, як „Таємна війна проти ЗСА" в 1942 році, а пізніше „Американська свастика" і „Тихі сусіди". Ті самі кола популярного фронту, які так розхвалювали Сталіна, назвали переміщених осіб в таборах ДП, а зокрема українців, „німецьким й колябрантами". Коли в 1970-их роках на Захід прибули численні жиди, в'язні сибірських кацетів, які заговорили про дружбу і взаємодопомогу українських в'язнів, відкидаючи фальшивий міт про український „антисемітизм" та пропонуючи загальне українсько-жидівське зближення, то це мусіло викликати в Кремлі поважну тривогу. Тому з СССР вислали готові списки воєнних злочинців, головно проти жидівського народу, а уряд СССР оголосив повну готовість до співпраці з ОСІ. На підставі вже без сумніву доказаних злочинців режиму СССР супроти українського народу, ми маємо право домагатись від людей доброї волі, а особливо від дослідників справедливости, що не тільки наші сьогоднішні застереження, але ввесь наш довголітній спротив і боротьба проти Сталіна та його помічників і наслідників, є не менше оправданою, як жидівська постава до гітлеризму.

Д-р П. Гантворк вказала що, якщо праця ОСІ є загрозою для справедливого правного процесу, то це разом із співпрацею з органами СССР становить теж загрозу для національної безпеки. Найкращою розв'язкою цієї проблеми було б перенесення цих справ до кримінального суду.

Е. Нишник, зять Івана Дем'янюка, розповів, що обороні не дали доступу до архівів в Польщі і в Німеччині. ОСІ промовчало факт, що тільки п'ять із 45-ти колишніх в'язнів із Треблінки заявили, що вони пізнали І. Дем'янюка як Івана Грозного. Прокуратура в Ізраїлі кількакратно просила відкладення початку судового процесу, бо не мала готових доказів. Кінотеатр, де відбувався процес, відвідало 250,000 глядачів, яким процес намагався поставити незаперечність голокосту. Правні оборонці підсудного, жидиправники Йорам Шефтель і Дов Ейтан, які своєю участю надали процесові дещо судоправної рівноваги, отримали найвищі погрози.

Під час питань і відповідей з'ясовано, що в такій атмосфері не могло бути мови про об'єктивнісcть суду. Обставини смерти адвоката Д. Ейтана залишаться під великим знаком запиту. Напад і частинне осліплення адвоката Й. Шефтеля відоме. Не важко догадатись, що чекалоб суддів, якщо б вони звільнили, або хоча признали сумніви щодо провини підсудного. В такому ж становищі будуть і апеляційні судді.

Всі доповіді були в англійській мові. Підсумки кожної доповіді в українській мові подавав д-р А. Лозинський. Завдяки визначним доповідачам і численно зібраній громаді, інформативна зустріч була вповні успішною.

Д-р З. Ворох очолила метрополітальний відділ УЛТПА

Ню Йорк (Л. В.) — Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Відділ Ню Йорк — Ню Джерзі, відбув загальні збори 13-го травня в приміщенні „Романа Інн" Іст Гановер, Н. Дж., на яких вибрано нову управу відділу на наступну дворічну каденцію, що її очолила д-р Звенислава Анізія Ворох.

Голова нюйоркського відділу УЛТПА д-р Звенислава Ворох.

Д-р Степан Семчишин, відкриваючи збори, привітав присутніх членів і попросив вшанувати хвилинною мовчанкою померлих членів Т-ва, які відійшли у вічність за два роки, а це св. п. д-р Борис Филипчак і д-р Микола Терлецький.

На предсідника зборів запропоновано почесного члена СФУЛТ д-ра Романа Осінчука і на секретаря д-ра Юрія Кушніра, яких збори одноголосно затвердили. Після вислухання звітів уступаючої управи та уділення абсолюторії з признанням, вибрано нову управу, до якої ввійшли: д-р Звенислава А. Ворох — голова, д-р Юрій Джаман — заступник голови, д-р Адріян Баранецький — голова елект, д-р Любомир Ворох — секретар, д-р Юрій Демидович — скарбник. Вільні члени: д-р Юрій Трухлий, д-р Олександр Кушнір, д-р Марта Кушнір і Олександра Баранецька. Контрольна Комісія: д-р Роман Кисілевський-голова, д-р Степан Семчишин і д-р Люба Стефанівська-члени. Товариський суд: д-р Роман Осінчук, д-р Юрій Кушнір і д-р Богдан Ворох.

Вибір прийнято одноголосно, а д-р Люба Стефанівська у своєму слові підкреслила, що це вперше в історії Українського Лікарського Товариства на терені Ню Йорку протягом 39-літнього існування, що д-р Звенислава Ворох стала першою жінкою, яка очолила наш відділ, яку щиро вітає та бажає багато успіхів в праці. Всі присутні привітали рясними оплесками.

Нововибрана голова дякуючи за довір'я і вибір, заявила, що доложить усіх зусиль, щоб намічений плян праці увінчався повним успіхом. Одночасно поінформувала, що наступний з'їзд делеґатів УЛТПА та Наукова конференція відбудуться від 30-го червня до 4-го липня 1989 року в Чикаґо, Ілл. На цей з'їзд вибрано 18 повноправних делеґатів.

Після вибору делеґатів, д-р З. Ворох, закінчуючи своє слово, додала, що в наступному році припадає 40-літній ювілей створення УЛТПА в Ню Йорку й до цього ювілею наш відділ повинен відповідно приготовитися.

Конференція голів окружних управ Союзу Українок Америки

Конференція відбулася 20-21-го травня в домівці СУА в Ню Йорку. Нею проводила голова СУА Марія Савчак. Присутні були голови окружних управ, члени Екзекутиви й референтки головної управи Союзу Українок Америки. Конференцію заплянувала Екзекутива для підсилення праці у всіх ділянках діяльности організації і для плянування XXII Конвенції СУА, що відбудеться 26 — 28-го травня 1990 р. в Дітройті. Конвенційний комітет очолила Наталія Гевко.

У своєму вступному слові голова Марія Савчак зупинилася на праці голів окружних управ. Ствердила, що будучність СУА залежить від окружних управ. Голова, як член Головної управи, бере участь у засіданнях, голови допомагають у наміченні пляну праці СУА, а з другої сторони помагають відділам виконати той плян. Голова звернула увагу на працю референток при помочі комісій — в цей спосіб виховується будучих членів управи. Окружні з'їзди, що почали діяти в 1971 році і на яких присутні є представники Екзекутиви, це важна співпраця між округами й проводом. Пригадала, що СУА діє на терені ЗСА уже 65 років.

Праця СУА іде по думці ухвал XXI Конвенції. Внутрішня праця по відділах повинна іти під знаком, що діється на Україні й пов'язана з потребами вивчення української мови. Звернена зараз на збільшення членства: міжокружні конференції, заплановані округами імпрези — день заслуженої союзянки, мати й дочка, зустрічі й імпрези для громадянства.

У жовтні 1990 р. заплановано із рамени Екзекутиви третю жіночу конференцію „Українська жінка у двох світах".

Звернено увагу на ролю Українського Музею. Присутні вирішили, щоб продовжувати і нав'язувати зв'язки і тому одобрили участь голови на генеральній Конференції жіночих клюбів 12 червня ц. р. в м. Тульса, Оглягома.

На конференції порушено аспекти праці для відбуття XXII Конвенції СУА, а саме: номінаційна комісія, покликана Екзекутивою, відбула свої засідання; члени Екзекутиви й референтки Головної управи зреферували пляни для праці на Конвенції, що остаточно будуть прийняті на засіданні Головної управи в жовтні ц. р.; заступниця Конвенційного комітету в Дітройті Ліда Колодчин представила пророблену передкоференційну працю комітету, що відноситься до організації і переведення конвенції; від Видавничої Комісії конвенційної книжки реферувала пов'язані із виданням книжки й про співпрацю із відділами Ірина Чайківська.

Присутні відвідали Український Музей і заслухали реферат куратора Стефанії Гнатенко „Скарби давнього українського мистецтва", ілюстрованого прозірками.

В неділю у заплянований час в год. 5-ій по полудні після вичерпання усіх справ, внесків і побажань голова закрила конференцію.

ІХЧ

АЛЬМАНАХ УНС НА 1990 РІК

Редакція „Свободи" повідомляє зацікавлених авторів, що матеріяли різноманітного характеру до Альманаху УНСоюзу на 1990 рік можна надсилати до 9-го серпня 1989 року.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

сл. п. проф. ЛЕОНІДА БАЧИНСЬКОГО

заслуженого культурного й пластового діяча на Карпатській Україні, Карпатський Союз складає 100.00 дол. на Покійним заложений Український Музей-Архів в Клівленді, Огайо.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 15-го квітня 1989 року відійшла у Вічність, проживши 83 роки наша Найдорожча Мама і Бабуня

бл. п.

МАРІЯ (з ВИКОВИЧІВ) ХАРХАЛІС

уроджениця м. Яворів, учителька середньої школи в Здолбунові й довголітня парохіянка укр. кат. церкви св. арх. Михаїла в Балтимор.

Родина Покійної щиро дякує о. Юрієві Маркевичеві за уділення олео помазання Покійній і похоронні відправи.

Щира подяка всім приятелям Покійної за вислови співчуття, і Служби Божі за спокій душі Покійної.

Також дякуємо за теплі слова прощання Покійної від о. Пароха Юрія Маркевича, пані Галини Самутин, п. Івана Радь, п. Андрія Чорного, п. Василя Татчина, д-ра Андрія Лемішки та пані Анни Притули.

Дякуємо членам церковного хору за їх спів під час панахиди і похоронних відправ.

Надзвичайна подяка паням Надії Возьні, Володимирі Пересаді, Надії Зінкевич і іншим численним приятелям Покійної за влаштування по-похоронної тризни.

Найщиріша подяка всім які жертвували на улюблену ціль Покійної, будівельний фонд церкви св. арх. Михаїла в Балтимор.

$200 Зенон Сушко, Ірена і Александер Траска, Таня і Тарас Хархаліс

$100 Ольга і Володимир Сушко, Ліда Сушко, Віра Качай і родина, Марта і Марко Гинсон, Таня і Андрій Хархаліс, Петро Хархаліс.

$50 Ярослав Бігун, Ліда і Евген Яросевич, д-р Микола і Ірена Когут, Ольга і Михайло Кулинич, Софія і Роман Залуцькі.

$40 Софія Купчик і родина.

$30 д-р Богдан і Мирослава Футей, Галина і Зенон Кохановські, Фріда і Александер Ратич.

$25 д-р Любомир і Надія Бабяк, Марта і Нестор Базарко, Ніля і Олег Бендюк, Юстина і Юрій Чапельські, Стефа і Богдан Чаплинські, Йоанна і Роман Хома, Марія і Андрій Чорний, Люба і Роман Книш, Таїса і Іван Корж, д-р Дмитро і Дарія Кострубяк, д-р Роман і д-р Ірена Кострубяк, Марія і Юрій Котик, д-р Микола і Слава Ласійчук, д-р Андрій і Лідія Лемішка, Христина і Мирослав Лисобей, Олена і Евген Обаранець, Оксана і Василь Палійчук, Марія і Орест Поліщук, Іванна і Володимир Телюк, Анна Тимюк Родина Зозуляк.

$20 Леся і Андрій Бігун, Тереса і Теодор Царик, Богдан Чапельський, Оксана і Евген Фаріон, Оксана і Микола Коропецькі, Слава Купчик, Іванна Мацюрак, д-р Андрій і Ніна Марк, Галина і Петро Мудрий, Анна Ніщук, Стефан Поперечний, Богданна і Богдан Саламаха, Дженіфер і Орест Стецяк, Володимира і Петро Войтович, Надія і Осип Зінкевич, Анна і Мирослав Зобнів, Марія і Мирослав Масюк.

$15 Марія і Василь Будько, Анна Самутин.

$10 о. Анатолій Булавка, Марія і Андрій Царик, Стефан Хай, Іванна Хмілевська, Евгенія Чорняк, Дарія Чорнодольська, Оксана і Стефан Чорний, Ольга і Роман Ганас, Катерина і Стефан Гуменюк, Теодора Івахів, Микола Яремко, Ірена Яворська, Оксана Калиновська, Лідія і Адам Марковські, Софія Михайлишин, Анастазія і Василь Олексюк, Анна Поліщук, Йосиф Поліщук, Стефанія і Стефан Поліщук, Марія і Теофіль Попович, Анна Притула, Марія і Іван Радь, Ярослава Салик, Анна і Йосиф Шакало, д-р Ярослав і Лідія Шавяк, Ярослава Солган, Володимира Сорока, Анна і Остап Стельмах, Марія і Володимир Стельмах, Ірена і Ярослав Сушко, Стефанія і Василь Татчин, Ірена і Михайло Вацлавів, Раїса Зелинська.

$5 Марія Гадзаман, Анна і Гаррі Кані.

Разом $2,795.00

Хай Господь винагородить усіх стократно,
Діти: Ольга, Ірена і Тарас
з родинами.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в НЮ ЙОРКУ

ділиться сумною вісткою з Членами й Українським Громадянством, що 25-го червня 1989 р. у Денвері, Колорадо на 93-му році життя відійшов у Божу Вічність

бл. п.

проф. ЛЕОНІД БАЧИНСЬКИЙ

дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, Філологічної секції НТШ, автор праць з природознавства, визначний пластун і пластовий виховник, довголітній керівник Музею у Клівленді та громадсько-політичний діяч.

Покійного похоронено на цвинтарі св. Андрій у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Покійного пані Наталії висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка
і Дирекція Філологічної Секції НТШ

ПОДЯКА

Дня 2-го червня 1989 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько, Дідуньо, Брат і Шваґер

бл.п.

інж. ОЛЕКСАНДЕР ЮРІЙ МАМЧИН

Цією дорогою складаю щиру подяку о. шамб. М. Федоровичеві і о. І. Чорпіті за похоронні відправи. Рівнож дякую п. д-р Я. Яримовичеві за довголітню лікарську опіку. Моя Щира подяка п. інж. М. Ромахові за прощальні слова від Т-ва Українських Інженерів і п. Капієві від хору „Прометей". Дякую хорові „Прометей" і моїм близьким сусідам за квіти.

Щира подяка похоронному заведенню М. Насевича за взірцеве переведення похорону.

Сердечно дякую всім, що брали участь у похоронних відправах і за датки на Служби Божі й українські цілі.

ІРИНА МАМЧИН з РОДИНОЮ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої і Найдорожчої
Жінки, Мами, Бабці і Сестри

бл. п.

ПАВЛИНИ ПИЛИПЧАК
з роду СТАДНИЦЬКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві святих Петра і Павла в Джерзі Сиці, Н. Дж.
в НЕДІЛЮ, 16-го ЛИПНЯ 1989 р., о год. 8-ій ранком

Просимо згадати Покійну у своїх молитвах:

В глибокому смутку:

чоловік — МИХАЙЛО
дочка — ІРИНА МАТЕЙКО з дітьми МИКОЛОЮ, ХРИСТИНОЮ І БОГДАННОЮ
дочка — БРОНЯ ПАВЛИШИН з чоловіком МИРОНОМ з дітьми АНДРІЙКОМ, МАРКОМ І НАТАЛІЄЮ
дочка — ПЕТРУСЯ МУДРИК з чоловіком ПЕТРОМ з дітьми МАТВІЄМ, МИХАЙЛИНОЮ І СТЕФАНОМ
брат — СТАНІСЛАВ з Родиною
сестра — АНЕЛЯ з Родиною

Участь 78-го Відділу СУА у фестивалі Вірджінії

Вже від 20-ти років Асоціяція Народного фестивалю північної Вірджінії влаштовує щодва роки народний фестиваль в першому тижні травня в Арлінгтоні, Вірджінія. Метою цих фестивалів є показати багатство і різнорідність народних традицій жителів Вірджінії.

Вірджінія спочатку була заселена майже виключно англо-саксонськими іміґрантами (від 1619 року почали спроваджувати муринів-невільників до 1778 року). Під час Громадянської війни Річмонд, столиця Вірджінії, був центром збунтованих стейтів — конфедераційних стейтів Америки. Теперішнє населення Вірджінії під національним і расовим оглядом дуже зрізничковане, як і в багатьох інших стейтах ЗСА. Зауважується великий зріст азійських іміграштів і з Латинської Америки.

І саме тому Асоціяція Народного Фестивалю північної Вірджінії влаштовує ці фестивалі, щоб показати, з одної сторони, ранню американську традиційну народну культуру і рівночасно дати признання всім пізнішим іміґрантам, які своїми національними звичаями і традиціями збагатили загальну американську культуру.

Самозрозуміло фестиваль відкрито в п'ятницю ввечорі 5-го травня, „Американським вечором" типових народних танців і музики, а закінчено в неділю увечорі міжнародною музикою. Субота і неділя були заповнені безперервними виступами майже всім національностей, які брали участь в цьогорічному фестивалі, народними танцями і музичними виступами. Українці були репрезентовані танцювальною групою „Лиман" з Балтимору під проводом Ореста Ласюка. Їх виступ в суботу ввечорі був прийнятий гучною овацією. 78-ий Відділ СУА висловлює їм сердечну подяку за їхній виступ, яким вони здобули ще одну похвалу для української громади.

Понад 60 столів з різнородними народними виробами і національними стравами приваблювали відвідувачів фестивалю. Неможливо все описати, подаю лише найцікавіші об'єкти. Американське народне мистецтво було репрезентоване народними музичними інструментами — лютнею, арфою, ляльками із засушених яблук і кукурудзяної лушпини, ляльками в американських історичних одягах, ковдрами, стебнованими з різнородних клаптиків, витинанними силюетами і ще багато дечого іншого. Американські індіяни пишалися ювелірними виробами зі срібла і з кораликів, індіянськими килимами, виробами зі шкіри. Литовці демонстрували ручне ткання, великодні писанки, випалювання в дереві. Поляки мали витинанки з паперу, малюнки на склі. Китайці задемонстрували текстильні вироби-вишивки з ізольованих гористих околиць південного Китаю — Гмонгів. Були африканські ляльки, ляоські малюнки, норвезьке народне декративне мистецтво, дерев'яна різьба з Трінідаду, мексіканська кераміка, індонезійські народні вироби, сіямські ткання і багато інших.

Виставка українського народного мистецтва в Александрії, Вірджінія.

Найбільш популярні були столи з національними стравами, приблизно 25, — американські, індіянські, афганські, етіопські, камбоджійські, в'єтнамські, південноамериканські, арабські. Европейських було лише 8 — грецькі, італійські, литовські, мадярські, норвезькі, польські, словінські і українські.

78-ий Відділ СУА ім. Олени Степанів у Вашінгтоні бере участь в цих фестивалях вже від першого. Теперішня голова Відділу Марта Терлецька є членом Управи Асоціяції народного фестивалю північної Вірджінії. Наш Відділ був репрезентований двома столами — виставкою народного мистецтва і кулінарним — тортами. Без перебільшення можна сказати, що наша мистецька виставка — вишивки, гуцульська різьба і писанки — була найкраща з усіх.

Щодо писанок, то мали ми конкуренцію. Молода американка мала свій столик лише з писанками і демонструвала техніку „писання". Вона твердить, що вона навчилася з наших книжок — Анни Кміт, Йоана Луців, Ярослави Сурмач (всі три книжки англійською мовою), але не виключене, що навчилася також на котромусь із наших курсів. Треба признати, що її писанки справді мистецькі, вона виразно підкреслює, що це є „Ukrainian Easter Eggs". Летючки з історією і описом писанок, які вона роздавала, дають точні і правдиві інформації. Ба, щобільше, „писанки" є видруковано кирилицею. Чи радіти нам, що наші писанки вже справді стають міжнародним надбанням? Самі ж ми намагаємся їх популяризувати.

Наші торти також мають свою славу поміж відвідувачами фестивалю, які окреслюють їх як „out of this world"

В зв'язку з цим фестивалем наш Відділ влаштував також виставки українського народного мистецтва у двох публічних бібліотеках Вірджінії — в Александрії, що тривала два місяці — квітень і травень, і двотижневу у Ферфаксі. Були дуже похвальні відгуки на обидві виставки.

Ксеня Антипів

Театральна вистава школи Непорочного Зачаття в Дітройті

Дійові особи з п'єси „Квата Куба".

Оце вже сьомий раз підряд, в час 26-літнього існування середньої школи при парафії Непорочного Зачаття в Дітройті, ґрадуюча 12-та кляса прощалася із своєю школою театральною виставою. Безперечно, завжди помагають їй товариші нижчих кляс, але головні ролі призначені для ґрадуантів. І хоча кількість їх навелика, є серед них здібні адепти театрального мистецтва, які бездоганно вив'язуються із своїх ролей.

Ці вистави все давали громаді нагоду в першій мірі переконатись, як молодь опанувала українську мову. Але зі сцени завжди лунала чиста українська мова, що батькам та цій громаді давало не лише естетичне, але й моральне вдоволення.

Цього року були поставлені дві одноактові п'єси Василя Софронова-Левицького. Вже сама поява заповідачів Ксені Волощук та Івана Олійника заповідала старанну підготову вистави.

Дія одної п'єси відбувається серед людоїдів, а в другій показано труднощі несміливого хлопця в часі його залицяння.

В першій п'єсі „Квата Куба" брат і сестра, Только і Віра, молоді українські ентузіясти, попадають до людоїдів, яких мають впровадити в світ цивілізації. Настрашивши тубільців своєю відважною поведінкою, Только стає їх королем, несвідомий ще того, що устелений звичай наказує короля з'їсти по трьох роках панування. Завдяки поради сестри, йому вдається уникнути цього неприємного закінчення свого панування, зрезигнувавши з цього почесного становища перед його закінченням.

Ролю Толька, пізнішого короля Квата Куби виконав Роман Куропась. Маючи веселу вдачу та вроджений нахил до комізму, він був в цій ролі незаступним. Наталка Липецька — Віра, його сестра, чарувала свобідною грою досвідченої акторки. Марко Стефанюк як чародій навівав страху своєю появою. Христофор Портальський як ґенерал, в оточенні своїх воїнів Івана Себальоса, Келі Джемінської, Лісі Мічел та Миколи Лісовського, творили дійсно грізне товариство. Коли, однак, з радости вибору нового короля (перспектива пиру по трьох роках) пустилися в танок. Ліда Юзич, як головна танцюристка, надала тій сцені кольоритности, вібруючої живучости та технічної віртуозности. Вона, однак, мусила пережити розчарування, коли Только не звертав уваги на її залицяння до нього. Гуртові сцени, завдяки знаменитій характеризації (наслідування оригінальних африканських взорів) та декорації, творили автентичний образ африканських джунглів. Для зміцнення цього враження хор під орудою Лесі Гнатюк відспівав дві пісні, одну аранжовану нею, другу до слів Романа Тарнавського, скомпонованих на зразок африканських пісень з властивим їм темпом та мелодією. Вимкова похвала належиться режисерам п'єс Андрієві Лятишевському, який вже від років на жалує ні часу, ні труду для цих постанов, та Романові Тарнавському. Їм вдалося вишколити учнів на здібних акторів та викликати правдиву атмосферу та кольорит джунглів.

Друга п'єса „Я хочу, я мушу" — це вдале висміювання залюбленого, встидливого хлопця. Побудована на ряді комічних сцен, з такими дівими особами як старий батько, який хоче видати доньку заміж, тітка, яка не відмовилася б ще від любовної пригоди, вродлива дівчина, залюблений хлопець та досвідчена служниця створюють ряд заплутаних ситуацій, вершком яких є сцена, коли служниця дає недосвідченому молодцеві практичну лекцію, як хлопець повинен поводитися з дівчиною.

Андрій Шрубович як строгий батько дав вірний образ старої людини, Таїса Коґут — вродлива дівчина, яка нетерпеливо чекала на освідчини, Софія Малиновська у ролі тети Клявдії швидко і вміло використовувала кожну приємну нагоду. Христофор Шалай був симпатичною нездарою, недосвідченим початківцем. Мирося Андраш без довгої надуми дала хлопцеві приктичну лекцію успішної поведінки. Гра їх була висідом докладного режисерського опрацювання, та, як і повинно бути в комедії, її ціхувала пульсуюча легкість безжурної молодости.

Після вистави Клюб батьків угощав усіх відвідувачів стравами, якими був заставлений стіл, що також вимагало великої праці.

Вистава відбулась 12 травня цього року.

Володимир Баран

Шкільна...

(Закінчення зі стор. 2)

резолюцій, але не було головної, хто все таки буде керувати системою народної освіти. І тому „Совєтська культура" визнала, що без огляду на мажорні голоси більшість вчительства є проти перебудови і гласности. І тут доходимо до абсурду — вчительство це найбільш упосліджена частина совєтських умових робітників. У шкільній системі ненормально багато жінок. Вчитись до ІНО — інституту народної освіти, йдуть ті, які не витримали іспиту до університету. Вчитель мусить казати неправду учневі, він ломить індивідуальність учня і виховує сіру мурашку, основу совєтської системи.

Про Михайла Грушевського...

(Закінчення зі стор. 2)

ній мірі відноситься також до нашої епохи. Він писав:

„Мусимо іти, бо спинити походу не можна. Все мусить бути підпорядковане вимогам моменту. Всяке ухилення від роботи, від відповідальности, від сповнення обов'язку, який накладається вимогою часу — являється дезертирством негідним громадянина... Помилки нам потомство пробачить. Становище занадто трудне, а досвід і підготовання наше мале... Але відчути вагу моменту, потребу координації й організації, підпорядкування всіх сил вимогам сеї хвилі — це наш обов'язок, і ухилення від нього не пробачить нам потомство. Се та вина, яка не може бути пробачена".

Я вірю, що українські діячі в Україні і діяспорі повністю розуміють актуальність думок першого Президента УНРеспубліки.

Любомир Винар

Кент Огайно

Св. п. С. і М. Бойки

Марія і Стефан Бойки.

Стефан Бойко народився 7-го січня 1900 року в селі Саджавка повіт Надвірна в Україні, помер 26-го квітня ц. р. Його дружина Марія народилася 10-го травня 1905 року в Лецині, Болехів, Польща, упокоїлася 9-го квітня 1982 р. Стефан і Марія спочивають на українському католицькому цвинтарі Коте де Неж в Монтреалі, Канада. Стефан і Марія пізнали себе у Франції, одружились 27-го листопада 1933 року. Покійний Стефан був учасником визвольних змагань в рядах Січових Стрільців, разом зі старшим братом були учасниками боїв за звільнення столиці Київ. Покійний перебув цілу кампанію Армії УНР під проводом отамана Симона Петлюри. Після війни багато старшин, підстаршин, вояків, а з ними і покійний Стефан переїхали до Візін-Шалєт, Франція, на тяжку фізичну працю в фабриці гуми „Гучінзон". Усі вони щиро і віддано працювали у товаристві „Відродження", яке самі організували, щоб затримати свою українську ідентичність.

До Канади Стефан і Марія переїхали в травні 1953 р., Стефан працював до пенсійного віку у фірмі „Сант Лаурент Кенди", належав до українського клюбу „Тризуб", був жертвенним на українські цілі. Стефан був вірний присязі на послух і вірність Україні до останних днів свого життя.

Похоронні відправи служив о. митр., декан і парох парохії Успення Божої Матері Іван Гаврилюк, Панахиди і відпровадження на місце спочинку відправив о. митр. Ярослав Гаймайнович, над могилою відспівали стрілецьку пісню „Видиш, брате мій".

Стефан і Марія Бойки залишили в смутку доньку Жаклін-Марію з мужем Олексою Цебрівським, внука Мирослава з дружиною Дарією, родину в Україні, Канаді і Польщі, приятелів у Франції і Монтреалі, Канада.

М. Д.

ЯК УЖЕ ІНФОРМОВАНО, вищий військовий суд Куби засудив до смертної кари — розстрілу генерала Арнальдо Очоа, полковника Антоніо де ла Ґвардія, капітана Хорхе Мартінеза і майора Амадо Падрона. Засуджені визнані винними в керівництві злочинною організацією, що займалася міжнародною контрабандою наркотиків, у хабарництві, спекуляції і багатьох інших злочинах. У понеділок, 10-го липня, очолювана Фіделем Кастро державна рада Куби затвердила присуд. Ця рада затвердила також присуди, винесені 11-ом офіцерам, які дістали різні терміни ув'язнення. Кубинське пресове агентство Пренса Лятіна не подало дати виконання присуду. Воно обійшло мовчанкою і можливість помилування засуджених президентом країни.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНДРІЙ КУДЛИК, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 10-го квітня 1989 року на 95-му році життя. Нар. 1896 року в Україні. Членом УНС став 1918 р. Залишив у смутку дочки: Гелен, Антоніну і Марію; синів Михайла і Стефана, пасерба Дмитра Круля та численну ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 13-го квітня 1989 року на укр. кат. цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

АННА КІНДРАТ, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 9-го лютого 1989 року на 97-му році життя. Нар. 1892 року в Україні. Членом УНС стала 1925 року. Залишила у смутку дочку Марію, синів Михайла і Вілліяма, внуків і правнуків та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 11-го лютого 1989 року на цвинтарі укр. кат. церкви ім. св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

ІВАН ПИРІГ, член УНС Відд. 158-го ім. Б. Хмельницького в Брукліні, Н.Й., помер 15-го травня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 1913 року в селі Славни, пов. Зборів, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Евгенію, сина Християна з дружиною Осипою, дочку Богданну Сідляр з мужем Михайлом, 6 внуків, двох братів Миколу і Василя і дві сестри Теклю і Марію в Україні. Похорон відбувся 18-го травня, 1989 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Нортгемптоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Товариства

СТЕФАН СКРОБАЧ, член УНС Відд. 316-го ім. Українського Центру в Рочестері, Н.Й., помер 1-го квітня 1989 року на 67-му році життя. Нар. 3-го червня 1921 року в Олін, Н.Й. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Рубі, дочок Валерію і Деніс, три сестри і брата, племінників і племінниць. Похорон відбувся 3-го квітня 1989 року на цвинтарі св. Бонавентури в Аллеґені, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар